

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucí práce)

Práci předložil(a) student(ka): Kateřina Konečná

Název práce: Příčiny vyšší míry úmrtí Afroameričanů na předávkování během třetí vlny opioidové epidemie

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Donald Trump během své administrativy prohlásil, že jedním z jeho cílů je ukončení epidemie zneužívání opiátů (opioidů) ve Spojených státech, již vyhlásilo Centrum pro kontrolu nemocí (Center for Disease Control, CDC) v roce 2011. Upozornil tak na obrovský problém, který po několik desetiletí decimuje zejména rurální nízkopříjmovou populaci, která má výrazně zhoršený přístup k lékařské péči - např. v knize *The Hillbilly Elegy* J. D. Vance, byť dnes poněkud kontroverzní osobnost americké politiky, popisuje, jak drogová závislost ovlivnila fungování komunity, v které vyrůstal. Problém z velké části vznikl z hledání řešení pro chronickou bolest, kdy američtí lékaři začali v 90. letech ve velkém předepisovat opiáty, na nichž si pacienti postupně vybudovali závislost. S množstvím lidí závislých na užívání opioidů, jako je oxycontin, narůstal i počet předávkování. S nástupem epidemie COVID-19 a uzavřením mnohých služeb pro závislé došlo k výraznému zhoršení situace - počet úmrtí na předávkování drogami ve Spojených státech během prvního roku pandemie COVID-19 prudce vzrostl, a to o 30,6 %. Postupně se také mění trend - na předávkování sice dále umírají lidé závislí na předepsaných lécích, zároveň narůstá počet lidí, kteří přechází na černý trh a nelegálně distribuované opioidy, jako je fentanyl. Tyto popsání trendy disproporčně ovlivňují Afroameričany, jimž je věnována tato práce. Jejím cílem je "komplexněji popsat původy opioidové krize, její dopady na Afroameričany a analyzovat možné příčiny vyšší míry úmrtnosti, která je u Afroameričanů pozorována" (s. 10). Autorka se zaměřuje na tento fenomén v období tzv. třetí vlny opioidové epidemie (od roku 2013, kdy dochází k nárůstu zneužívání syntetických opioidů) a během pandemie COVID-19, která situaci ještě zhoršila.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorka si vybrala zajímavé a aktuální téma, které v českém prostředí není nijak zvlášť zpracováno, byť o opioidové krizi občas píše místní média. Samotná práce je primárně popisná a vysvětlující, autorka na základě sekundární literatury popisuje důvody, které vedou k vyššímu počtu Afroameričanů závislých na opioidech a také k vyššímu počtu úmrtí z předávkování. Autorka pracuje s Critical Race Theory, prostřednictvím které vysvětluje rasovou nerovnost - a ačkoliv její aplikace není konkrétně operacionalizovaná, její premisy se prolínají celou prací.

V úvodu práce autorka nejprve definuje základní pojmy, se kterými v práci pracuje, což čtenář neznalý problematiky jistě ocení. V první a druhé kapitole zasazuje téma do širšího kontextu - nejprve se stručně zabývá opioidovou krizí v USA, dále pak popisuje, jak konkrétně tato krize zasáhla Afroameričany. V třetí kapitole se pak autorka věnuje faktorům, které z

Afroameričanů dělají zranitelnou skupinu nejen s ohledem na zneužívání drog, tak také s ohledem na vyšší míru předávkování. Všímá si také legislativního rámce, který Afroameričany často znevýhodňuje. V závěrečné části si pak autorka všímá toho, jak Afroameričany závislé na opioidech ovlivnila pandemie COVID-19.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Text je čtivý a bez zásadních chyb. Autorka svou přehledovou studii doplňuje o grafy a obrázky, které ilustrují mnohé argumenty zaznívající v textu. Poznámkový aparát a seznam použité literatury splňují požadavky kladené na diplomové práce, byť by bylo vhodné použít zkrácenou citaci v případě opakujícího se citovaného zdroje.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly:

Podle hodnocení systému Theses.cz se jedná o originální práci bez významného překryvu.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Autorka předložila zajímavý a čtivý text, který vychází primárně z přehledu existujícího akademického výzkumu. Jedná se o text deskriptivní a shrnující, který je postavený na poměrně velkém počtu zdrojů (zejména akademických článků). Autorka však nevysvětluje, na základě čeho odborné texty vybírala. Text popisuje znevýhodnění Afroameričanů závislých na opioidech v různých oblastech, ilustruje jejich mnohem ztíženější přístup k léčbě, který je do velké míry způsoben systémovým rasismem, jak autorka dokazuje ve svém textu.

Jako jedna z příčin vyšší míry úmrtí na předávkování jsou zmíněny zákony o dobrém samaritánovi. Domnívám se, že v této pasáži autorka legislativu dostatečně nevysvětluje a nepropojuje s problematikou zneužívání opioidů u Afroameričanů.

Na s. 79 autorka shrnuje: “Studie naznačují, že nedostatek programů léčby drogové závislosti, socioekonomické faktory a rasová diskriminace ve zdravotnictví mají za následek omezený přístup Afroameričanů k adekvátní péči. Rasová nerovnost se projevuje také v dostupnosti konkrétních léků předepisovaných k léčbě závislosti jako jsou metadon, buprenorfin, naltrexon a naloxon. Tyto nerovnosti se ještě více prohloubily během pandemie covid-19 a projevíly se také v omezeném přístupu k léčbě pomocí telemedicíny. Je to také nedůvěra ve zdravotnictví a zdravotnický personál, která může ovlivnit dostupnost léčby drogové závislosti.”

Vyšší míra předávkování, na kterou se autorka soustřeďuje v své výzkumné otázce, je tedy jen jedním indikátorem/důsledkem popisovaného znevýhodnění Afroameričanů v přístupu k léčbě drogové závislosti. Další aspekty tohoto znevýhodnění autorka popisuje přehledně a tím naplňuje cíl své práce. Závěrem lze tedy konstatovat, že diplomová práce nabízí dobrý přehled existujících překážek v přístupu Afroameričanů k léčbě drogové závislosti a s tím související vyšší mírou předávkování.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Vysvětlete, jak Good Samaritan Laws vlastně fungují a jak konkrétně ovlivňují Afroameričany.
- Došlo v posledních letech k nějakým zásadním reformám zákonů, které by vedly ke snížení zastoupení Afroameričanů s trestem souvisejícím s drogami v amerických věznicích?
- Došlo po skončení COVID-19 k nějakému zlepšení situace v přístupu k pomoci pro Afroameričany, kteří jsou závislí na opiátech? Zasáhla je nějak disproporčně fentanylová krize?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A a B výborně, C a D velmi dobře, E dobře, F nevyhověl):

Práce Kateřiny Konečné splňuje požadavky kladené na diplomové práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku B-C v závislosti na obhajobě.

Datum: 8. září 2023

Podpis: Jana Sehnálková

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.